

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний аграрний університет
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Поліський національний університет
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Національний фармацевтичний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Всеукраїнської конференції
здобувачів вищої освіти і молодих науковців
«НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ
В ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ»

Одеса, 2024

Тези доповідей Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих науковців «НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ В ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ», 25-26 квітня 2024 року м.Одеса (Посвідчення № 163 від 22 лютого 2024р.

Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»

Опубліковані результати наукових досліджень з спеціальностей:

- 211 «Ветеринарна медицина»,
- 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія та експертиза»

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Жанна КОРЕНЄВА, завідувач кафедри нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії Одеського державного аграрного університету, канд. вет. наук, доцент;

Катерина РОДІОНОВА, декан факультету ветеринарної медицини Одеського державного аграрного університету, канд. вет. наук, доцент;

Леонід ГОРАЛЬСЬКИЙ, професор кафедри зоології, біологічного моніторингу та охорони природи Житомирського державного університету імені Івана Франка, д-р вет. наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України;

Євгенія ВАЩИК, завідувач кафедри ветеринарної медицини та фармації Національного фармацевтичного університету, д-р вет. наук, доцент,

Марина ЛЄЩОВА, завідувач кафедри анатомії, гістології і патоморфології тварин Дніпровського державного аграрно-економічного університету, канд. вет. наук, доцент;

Ігор СОКУЛЬСЬКИЙ, завідувач кафедри нормальної і патологічної морфології, гігієни та експертизи Поліського національного університету, канд. вет. наук, доцент;

Відповідальний секретар:

Ганна ОВЧАРЕНКО, асистент кафедри нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії Одеського державного аграрного університету, канд. мед. наук

СЕКЦІЯ 1. Новітні досягнення ветеринарної практики з незаразної патології.

СЕКЦІЯ 2. Біологічна безпека, біозахист та епізоотичне благополуччя тваринництва.

СЕКЦІЯ 3. Ветеринарна гігієна, санітарія та інспектування харчових продуктів.

Рекомендовано Вченою радою Одеського державного аграрного університету (Протокол № 12 від 25. 04. 2024).

Тези, включені до збірки, представлені у вигляді, в якому були подані авторами з деякими суто технічними правками.

Організатори конференції не несуть відповідальності щодо науковості та змісту представлених матеріалів

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. НОВІТНІ ДОСЯГНЕННЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ ПРАКТИКИ З НЕЗАРАЗНОЇ ПАТОЛОГІЇ.

Бабенко Н. С. ВПЛИВ ЯКІРЦІВ СЛАНКИХ (TRIBULUS TERRESTRIS) НА МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ПЕЧІНКИ І НИРОК ЩУРІВ, ЯКІ ОТРИМУВАЛИ РАЦІОН ІЗ НАДЛИШКОМ ЖИРУ.....	10
Бахаровська В.О., Ємельянова-Разінькова Т. В. ТРИХОЕПТЕЛІОМА : ЕТІОЛОГІЯ, КЛІНІКА, ПАТОМОРФОЛОГІЯ У ДРІБНИХ ТВАРИН.....	13
Бродовська К. В., Панченко М. О. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ МАСТОЦИТОМ У ДРІБНИХ ТВАРИН.....	16
Бутт Г.Р ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ВІТАМІНУ АД ₃ Е ПРИ ВИРОЩУВАННІ ГУСЕНЯТ.....	18
Гармаш В.В. ДІАГНОСТИКА І ЛІКУВАННЯ ГОСТРОГО (ПАРЕНХІМАТОЗНОГО) ГЕПАТИТУ У СОБАК.....	22
Герасимов С.О., Мостович Я.О. МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЧЕРВОНОГО КІСТКОВОГО МОЗКУ.....	25
Герєга К.А. АНАТОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КАЖАНІВ.....	29
Григоращенко Л.В. МОНІТОРИНГ АКУШЕРСЬКОЇ ПАТОЛОГІЇ У КОРІВ- ПЕРВІСТОК В УМОВАХ ТОВ «КОСІВСЬКЕ» ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	33
Григоращенко Л.В., ПРОФІЛАКТИКА АКУШЕРСЬКОЇ ПАТОЛОГІЇ У КОРІВ-ПЕРВІСТОК В УМОВАХ ТОВ «КОСІВСЬКЕ» ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	35
Даниленко Є. К. АНАТОМІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ БУДОВИ ТІЛА ЛІНИВЦІВ.....	38
Дежкіна Н. О. МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ПЕЧІНКИ І НИРОК ЩУРІВ ЗА ВПЛИВУ ПЛОДІВ КМИНУ (FRUCTUS CARVI) НА ТЛІ ВИСОКОЖИРОВОГО РАЦІОНУ.....	41
Димова Д. О. ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЯ ТА АНАТОМІЇ ПЕСЦЯ.....	44
Драгомир Д.А. АСОРТИМЕНТ АЕРОЗОЛІВ І СПРЕЇВ НА ВЕТЕРИНАРНОМУ ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ.....	47

Жигало Р. М.	
СУБІНВОЛЮЦІЯ МАТКИ У КОРОВИ (КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК).....	50
Іванов І.Д.,	
ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ ГЛАУКОМИ У СОБАК.....	53
Кальніцька А.Є.	
МОРФОМЕТРИЧНІ ПАРАМЕТРИ ШЛУНКА ДОМАШНЬОЇ СВИНІ.....	55
Келеберда Д.Д.	
ПЕЛОНЕФРИТ У КОТІВ: ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ.....	58
Кирилюс Ю. О.	
ЛІМФОМА: ЕТІОЛОГІЯ, КЛІНІКА, ПАТОМОРФОЛОГІЯ, ЛІКУВАЛЬНІ ЗАХОДИ.....	60
Клімов І.М. , Фіногеев К.І.	
ПОРІВНЯЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОСВІЧУЮЧОГО ТА СКАНУЮЧОГО ЕЛЕКТРОННОГО МІКРОСКОПІВ.....	63
Кобосова А.О., Смітенко А.Ю., Тюніна Д.М.	
ЗМІНИ МОРФОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ КРОВІ ЩУРІВ В УМОВАХ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ЛІКУВАННЯ КАРАГІНАНОВОГО НАБРЯКУ.....	66
Кодацька К. Е.	
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РАКУ У ДРІБНИХ ТВАРИН: ЕТІОЛОГІЯ, КЛІНІКА, ПАТОМОРФОЛОГІЯ, ЛІКУВАЛЬНІ ЗАХОДИ.....	69
Крикун В.М., Яворська М. А.	
МОНІТОРИНГ ПОШИРЕННЯ НОВОУТВОРЕНЬ У ЕКЗОТИЧНИХ ПТАХІВ ЗА ДОМАШНЬОГО УТРИМАННЯ.....	72
Мартюхіна О.С., Телегін П.О., Васильєв В.В.	
ЗМІНИ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ПІД ВПЛИВОМ СТРЕСУ.....	75
Мацепань І. П., Печерська В. А	
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПУХЛИН У ПРОДУКТИВНИХ ТВАРИН.	77
Мележик Ю.В.	
КОМПЛЕКСНА ТЕРАПІЯ ПОРОСЯТ, ХВОРИХ НА ГАСТРОЕНТЕРИТ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ «ІМУНОБАКТЕРІНУ-D».....	80
Міхирев М. В.	
ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ КЕРАТИТІВ У СОБАК	
Міхирев М. В.....	83

Мороз М. О.	
ПІСЛЯРОДОВИЙ ЕНДОМЕТРИТ У СУКИ (КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК).....	85
Осіпцова Т.С.	
ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ БОРОТЬБИ З АНЕМІЄЮ НОВОНАРОДЖЕНИХ ПОРОСЯТ.....	88
Островська А.В., Білько Д. В.	
МОНІТОРИНГ ПОШИРЕННЯ ПАТОЛОГІЙ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ У СОБАК.....	90
Плешакова П. С.	
МАСОВІ ПОКАЗНИКИ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ ЩУРІВ ЗА ВПЛИВУ ТРАВИ ФІАЛКИ (VIOLAE HERBA) НА ТЛІ ВИСОКОЖИРОВОГО РАЦІОНУ.....	93
Пивовар Є.І.	
АНАТОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛІНИВЦІВ.....	96
Пивовар Є. І., Смурага В. О.	
ОРГАНІЗАЦІЯ УТРИМАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ТВАРИН.....	99
Попозогло Т.	
АНАЛІЗ ПОШИРЕННЯ ОЖИРІННЯ У КОТІВ.....	102
Попозогло Т.	
ПОКАЗНИКИ ФЕРМЕНТНОГО ОБМІНУ ПЕЧІНКИ ЗА ОЖИРІННЯ У КОТІВ.....	104
Порох В. І.	
БАЛАНОПОСТИТ У ПСА (КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК).....	106
Родін О.М., Тарасенко В.С.	
РЕСПІРАТОРНІ ХВОРОБИ СВИНЕЙ: ПОШИРЕННЯ, ЕТІОЛОГІЯ.....	109
Сергієнко І.В.	
ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ПРИ ЕПТЕЛІОМІ У СОБАК	112
Сиченко Д.О.	
АНАТОМІЯ МОРСЬКИХ ЧЕРЕПАХ.....	114
Смурага В.О.	
ВИКОРИСТАННЯ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ФЕКАЛЬНОЇ МІКРОБІОТИ В ВЕТЕРИНАРНІЙ ПРАКТИЦІ.....	117
Сороколіт Л. Ю.	
ВИПАДІННЯ ПІХВИ У СУКИ (КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК).....	120
Ступак О. М., Шлапацький І. В.	
ЗАХВОРЮВАННЯ ЗУБІВ У ДРІБНИХ ГРИЗУНІВ.....	123
Татай Камель	
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЗАПЛІДНЕНOSTІ КОРІВ І ТЕЛИЦЬ.....	126

Ткачук П.А. ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ АПАРАТУ ТРАВЛЕННЯ В ТЕЛЯТ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ.....	128
Тюніна Д. М., Кобосова А.О., ВИКОРИСТАННЯ ЩУРІВ У БІОМЕДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ: НАУКОВІ ПЕРЕВАГИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ТОЧНІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	132
Чибис К. А. АНАТОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛИСИЦІ.....	135
Чолак В.М. АНАТОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ ГЕПАРДА.....	139

СЕКЦІЯ 2. БІОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА, БІОЗАХИСТ ТА **ЕПІЗООТИЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИННИЦТВА.**

Банник М.Г. РОЛЬ МОЛЮСКІВ В ЦИКЛІ РОЗВИТКУ ГЕЛЬМІНТА ВИДУ DISROCELIMUM LANCEATUM.....	143
Ворона Д.О. БІОЕТИЧНЕ СТАВЛЕННЯ ДО ЛАБОРАТОРНИХ ТВАРИН В УМОВАХ ВІВАРІЮ.....	146
Гнатенко Д.Г. ЕПІЗООТОЛОГІЧНІ ДАНІ ТА ПЕРЕБІГ FELV ТА FIV КОІНФЕКЦІЇ.....	148
Гордієнко О.О ГОЛОВНІ АСПЕКТИ ТА ЕПІЗООТИЧНА СИТУАЦІЯ КАЛІЦІВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ У КОТІВ.....	151
Дежкіна Н. О., Валяєва Т. А., Люльчак К. О. ФАКТОРИ НЕБЕЗПЕКИ ДЛЯ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я КОТІВ В ХАТНІХ УМОВАХ (КЛІНІЧНІ ВИПАДКИ).....	154
Заволенковська А.Ю., Стороженко В.В. ЕПІЗООТИЧНА СИТУАЦІЯ ЩОДО ПАРВОВІРОЗУ СОБАК В М. ЮЖНЕ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	157
Камінченко Д. О. БІОБЕЗПЕКА. ВІЛ ТА ЙОГО РОЗВИТОК В ОРГАНІЗМІ, МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ.....	160
Колосовський О.В., Ніколаєва К.О., Радіюк В.Р. ОСОБЛИВОСТІ ЕКОСИСТЕМ ДЕЯКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРКІВ АВСТРАЛІЇ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ГЕОГРАФІЧНОГО РОЗТАШУВАННЯ.....	162
Маковій А. В., Євдокіменко А.В. КАЛІЦІВІРОЗУ КОТІВ У ЗОНІ ДІЯЛЬНОСТІ КЛІНІКИ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ «АЙБОЛІТ» М. ЮЖНЕ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	166

Мурашко Т. В., Сочесло Ю. С. ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ З ДІАГНОЗОМ ІНФЕКЦІЙНИЙ ПЕРИТОНІТ КОТІВ ЯК КЛІНІЧНА ДИЛЕМА У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ.....	168
Пивовар Є.І., Кускова К.П., Смітенко А.Ю. ПРОБЛЕМА АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНОСТІ В СУЧАСНІЙ ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ: ПРИЧИНИ, СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	170
Скупейко К.А., Мороховець В.О., Юрчук О.Г., Писарева В.В. МОРФОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ ТА БІОХІМІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ЕПІЗООТИЧНОГО ШТАМУ PSEUDOMONAS AERUGINOSA ТА ЙОГО ЧУТЛИВІСТЬ ДО АНТИБАКТЕРІАЛЬНИХ ПРЕПАРАТІВ.....	173
Sosnytska A.O. FACTOR OF CANNIBALISM IN GUINEA PIGS WHEN PLANNING LONG-TERM EXPERIMENTS IN PHTHISIATRICES	176

СЕКЦІЯ 3. ВЕТЕРИНАРНА ГІГІЄНА, САНІТАРІЯ ТА ІНСПЕКТУВАННЯ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ.

Бойко А.Д., Велігура В.В., Черноіваненко І.В., Дмитренко О.Б. БЕЗПЕКА ВИКОРИСТАННЯ ХАРЧОВИХ ДОБАВОК – БАРВНИКІВ РІЗНОЇ ПРИРОДИ У ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРЕПАРАТАХ (ВІТАМІНАХ).....	180
Дімітрєва Х.О. ТОВАРОЗНАВЧА ОЦІНКА ЯКОСТІ СМЕТАНИ.....	184
Костюченко Д.О. ВПЛИВ КОМПЛЕКСУ ВОДОРОЗЧИННИХ ВІТАМІНІВ А, Е ТА ВІТАМІНУ С НА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ОРГАНІЗМУ	186
Писарєв П.Ю., Криворученко М.Ю. ОП «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» ТОВАРОЗНАВЧА ОЦІНКА ЯЄЦЬ КУРЯЧИХ.....	188
Ставинський В.В. ГІГІЄНА ДОГЛЯДУ ТА ГОДІВЛІ СОБАК.....	190
Трембовецька А.О. ПРОВЕДЕННЯ РАДІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА ТА ЇХ ДЕЗАКТИВАЦІЯ У РАЗІ ПІДВИЩЕНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ РАДІОНУКЛІДІВ.....	193

Філіпська А.В.	
ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ МЕДУ БДЖОЛИНОГО, ЯКИЙ РЕАЛІЗУЄТЬСЯ НА РИНКУ «ЧЕРЕМУШКИ» МІСТА ОДЕСИ.....	196
Хомкович Н.С.	
АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ МАСЛА СОЛОДКОВЕРШКОВОГО.....	198
Хомченко А.А.	
ОЦІНКА ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ СОСІСОК «МОЛОЧНІ».....	201
Shuba V.V.	
MICROPLASTIC IN FOOD HYDROBIONTS – A THREAT FOR MARINE ANIMALS.....	204

МАСОВІ ПОКАЗНИКИ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ ЩУРІВ ЗА ВПЛИВУ ТРАВИ ФІАЛКИ (*VIOLAE HERBA*) НА ТЛІ ВИСОКОЖИРОВОГО РАЦІОНУ

Плешакова П. С., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
2 курсу ОП «Ветеринарна медицина»

Науковий керівник: Лещова М.О., канд. вет. наук, доцентка
Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
м. Дніпро, Україна

Актуальність. Фіалка триколірна (*Viola tricolor* L.) – поширена в Україні рослина родини фіалкових (*Violaceae*). В якості офіциальної сировини використовують траву цієї рослини (*Violae herba*), яку реалізують у сухому вигляді як самостійний лікарський засіб, так і в складі зборів та чаїв [1]. Фіалка триколірна зустрічається по всій території України, частіше росте на сухому лузі та узліссі. Під час заготівлі сировини, траву скошують ножем та сушать у темному добре провітрюваному приміщенні. Вона містить багатий хімічний склад: флавоноїди, віолантин, рутин, віценін, каротиноїди, сапонін, урсолову кислоту та багато інших активних речовин. Фармакологічні властивості цієї лікарської рослини різноманітні та надзвичайно цілющі. Повідомляють про антисептичні, протизапальні, відхаркувальні, діуретичні властивості та слабку спазмолітичну і жовчогінну дію [2]. Дослідження показують перспективність застосування екстракту трави фіалки в косметології [3].

Мета – встановити масові показники деяких внутрішніх органів лабораторних щурів, які протягом 30-добового експерименту отримували додатково до високожирового раціону траву фіалки (*Violae herba*).

Матеріали і методи. Дослідження проводили у віварії на кафедрі анатомії, гістології і патоморфології тварин Дніпровського державного аграрно-економічного університету. Для досліду було використано 15 дорослих білих лабораторних щурів, яких розділили на три експериментальні групи – одну контрольну і дві дослідні по 5 тварин у кожній. Усі тварини споживали високожировий раціон, який був виготовлений на основі стандартного раціону з додаванням 15% рослинної (соняшникової) олії. Щурам першої дослідної групи додатково до раціону вводили 0,5% сухої трави фіалки (*Violae herba*) («Ліктрави», м. Житомир, Україна), а другої дослідної групи – 2%. Тварин утримували у полікарбонатних клітках із вільним доступом до корму і води. Через 30 діб після закінчення експерименту, шляхом анатомічного препарування відбирали органи серце, печінку, легені, шлунок, тимус, селезінку, нирки, головний мозок. Визначали абсолютну масу зважуванням на аналітичних вагах (Metrinco AB224, Китай) з точністю ± 10 мг, а відносну масу – вираховували відносно до маси тіла тварин. Статистичну обробку отриманих результатів здійснювали однофакторним дисперсійним аналізом (ANOVA).

Результати. Важливим інтегральним показником, що відображає рівень метаболічних процесів у організмі лабораторних тварин в різноманітних експериментах є зміна маси тіла та окремих внутрішніх органів. Цей показник

часто визначають при дослідженнях токсичності лікарських препаратів і кормових добавок [4].

Аналізуючи отримані результати вставили, що додавання до високожирового раціону трави фіалки достовірно вплинуло на масові показники легень, печінки і нирок. Так поїдання щурами трави фіалки викликало зменшення маси легень, порівняно з тваринами контрольної групи. Так за споживання 0,5% сухої трави фіалки додатково до високожирового раціону абсолютна маса легень достовірно зменшилася на 0,59 г (на 26%), а споживання 2% трави фіалки – на 0,44 г (на 19,4%) (таблиця).

Таблиця – Абсолютна маса внутрішніх органів лабораторних щурів, які отримували траву фіалки (*Violae herba*), ($x \pm SD$, $n = 15$)

Орган	Групи тварин		
	контрольна (високожировий раціон)	перша дослідна (високожировий раціон + 0,5% трави фіалки)	друга дослідна (високожировий раціон + 2,0% трави фіалки)
Серце	1,08 ± 0,23	1,08 ± 0,23	1,02 ± 0,10
Печінка	8,17 ± 0,68	8,75 ± 0,42	7,10 ± 0,90 [#]
Легені	2,27 ± 0,15	1,68 ± 0,53*	1,83 ± 0,25*
Шлунок	1,56 ± 0,27	1,56 ± 0,26	1,56 ± 0,34
Тимус	0,30 ± 0,10	0,32 ± 0,12	0,45 ± 0,13
Селезінка	0,64 ± 0,09	0,54 ± 0,10	0,63 ± 0,14
Нирка	0,98 ± 0,10	0,99 ± 0,17	0,82 ± 0,14*
Головний мозок	1,86 ± 0,07	1,75 ± 0,10	1,71 ± 0,25

Примітка: * – достовірно порівняно з контрольною групою ($P > 0,05$); [#] – достовірно порівняно з першою дослідною групою ($P > 0,05$).

Маса нирки у тварин другої групи, які отримували 2% сухої трави фіалки була достовірно на 16,3% менше за цей показник у контрольної групи. В той час як 0,5% сухої трави фіалки не вплинули на масу нирок.

Порівняно з контрольною групою маса печінки обох дослідних груп достовірно не змінилася. Проте у щурів які отримували 2% сухої трави фіалки додатково до раціону маса печінки майже на 19% була нижчою за масу печінки тварин, що споживали лише 05% цієї лікарської рослини.

Зміни маси інших органів не достовірні. Маса серця контрольної та першої групи однакова, але в другій групі вона збільшилась на 0,6 г. Маса шлунку в усіх групах однакова. Різниця маси тимуса в контрольній і першій групі незначна, але в другій, порівняно з контрольною, збільшилась на 0,15 г. Маса селезінки тварин контрольної і другої дослідної (2% сухої трави фіалки) груп майже однакова, в першої дослідної (0,5% сухої трави фіалки) – зменшилась на 16%. Також суха трава фіалки в складі високожирового раціону на рівні тенденції викликала зниження абсолютної маси головного мозку.

Висновки.

Трава фіалки (*Violae herba*) додатково до високожирового раціону лабораторних щурів викликала достовірне зменшення абсолютної маси легень незалежно від дози. При споживанні 2% трави фіалки у щурів знизилася маса

нирок, порівняно з контрольною групою і абсолютна маса печінки, порівняно з групою, що отримувала 0,5% трави фіалки. На рівні тенденції відмітили зменшення маси головного мозку і селезінки, збільшення тимуса, при практично однакових показниках маси серця і шлунка. Таким чином, трава фіалки (*Violae herba*) на тлі високожирового раціону викликає зміну маси деяких внутрішніх органів, тому потрібні подальші, зокрема гістологічні дослідження.

Список використаних джерел.

1. Фармацевтична енциклопедія. Електронний ресурс. <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/366/fialka-trikolirna>
2. Wynn, S. G., & Fougère, B. J. (2007). Veterinary herbal medicine: A systems-based approach. *Veterinary Herbal Medicine*, 291–409. <https://doi.org/10.1016/b978-0-323-02998-8.50024-x>
3. Kim, C.-H., Jung, H.-A., Roh, S.-S., Hong, S.-H. (2010). Effects of Aloe and *Violae herba* extract on the anti-oxidant, anti-inflammatory, anti-wrinkle and whitening. *The Journal of Korean Medicine Ophthalmology and Otolaryngology and Dermatology*, 23(1), 23–43.
4. Varcholyak, I. S., & Gutyi, B. V. (2019). Determination of the chronic toxicity of preparation “Bendamin” on laboratory animals. *Theoretical and Applied Veterinary Medicine*, 7(2), 63-68. <https://doi.org/10.32819/2019.71011>